BYGGKUNSKAP

Newton™

Ansvarig: Mattias

BYL Invändiga ytskikt

FFG11HT26BYL
Byggteknik och Lokalanpassning

BYGGKUNSKAP

INVÄNDIGA YTSKIKT

BYGGKUNSKAP

Definitioner (AMA)

ytskikt

tunt materialskikt ytterst på konstruktion

Se även beklädnad och beläggning.

beläggning

ytskikt på golv, trappor och dylikt

Ytskikt som påförs i flytande form, till exempel färg, räknas inte som beläggning. Vid stålbyggnad används begreppet beläggning även för färg.

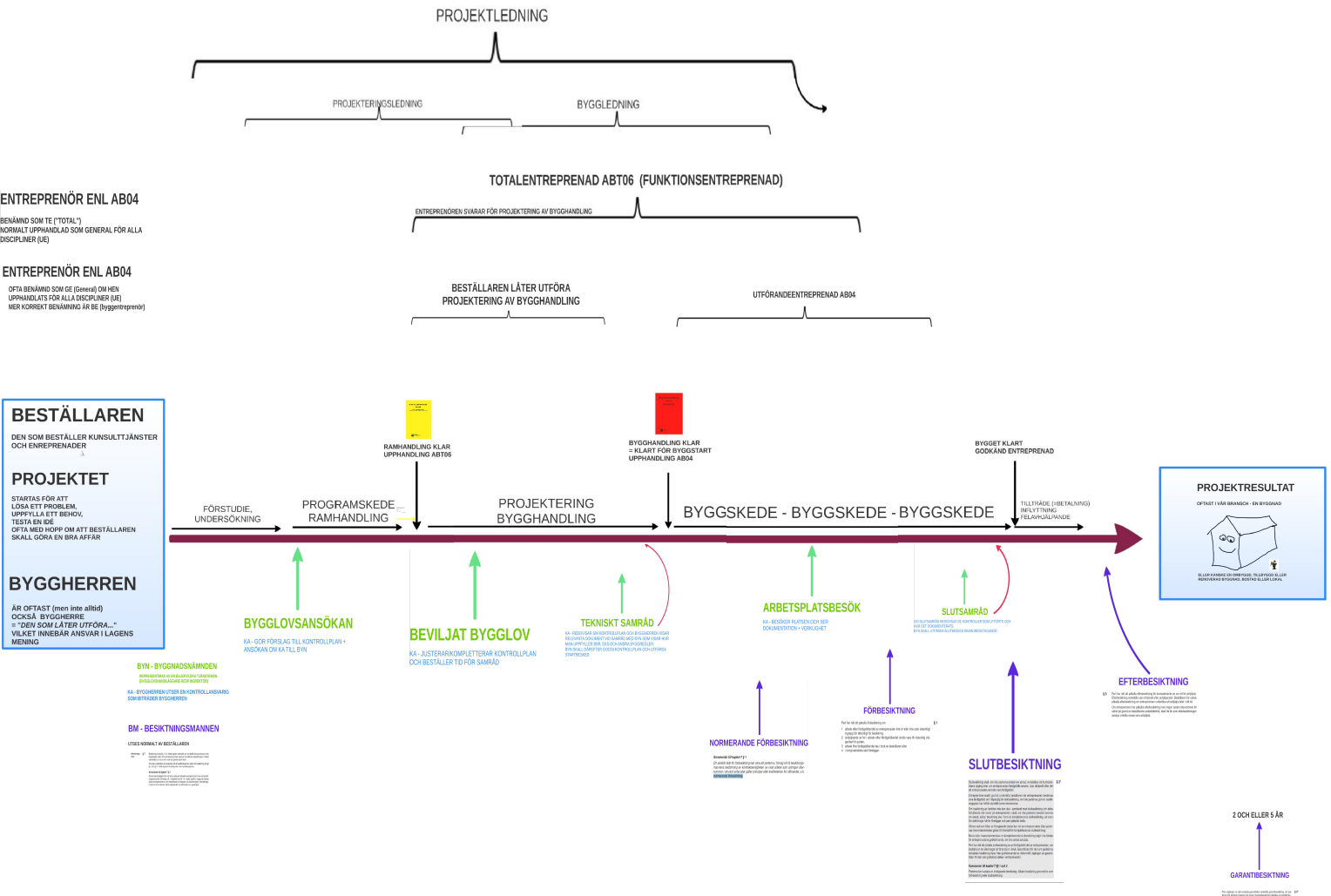
beklädnad

ytskikt på tak- eller väggyta

Ytskikt som påförs i flytande form, till exempel färg, räknas inte som beklädnad.

BYGGKUNSKAP

Ytskiktsarbeten i ett projekt

BYGGKUNSKAP

INNEHÅLL

Allmänt om invändiga ytskikt

Målning

Plattsättning

Golv

Våtrum

~~Beklädnad~~

~~Avsnitt 8~~

BYGGKUNSKAP

Allmänt om invändiga ytskikt

BYGGKUNSKAP

Allmänt om invändiga ytskikt

Efter arbeten med grundläggning, stomme och stomkomplettering återstår i regel också arbete med invändiga ytskikt innan det är dags för inredning, listverk och kompletteringar

Till invändiga ytskikt räknas då här målningsarbeten, plattsättningsarbeten och golvarbeten. De arbeten som utförs på byggarbetsplatsen.
Lackering av inredning och byggdelar utförd på verkstad eller fabrik, typ dörrar eller fönster, är inte att betrakta som ytskikt i detta sammanhanget.

De huvudsakliga grupperna blir då målning, golv (annat än mattor), plattsättning och mattläggning.

I HUS-AMA finns regler t ex för:

LCS	BYGGPLATSMÅLNING
MB	BELÄGGNING OCH BEKLÄDNAD AV PLATTOR
MC	BELÄGGNING AV TRÄ
MF	BELÄGGNING AV… (mattor av olika material)

BYGGKUNSKAP

Målning

BYGGKUNSKAP

Målefärgen

Det finns en rad olika sorters färg och färgsystem, t ex:

- Falu rödfärg som traditionellt används i Sverige är en slamfärg vars bindemedel består av vetemjölsklister förstärkt med 6-8% linolja.
- Oljefärg består i grunden av färgpigment och en oxiderande olja, ibland med ett organiskt lösningsmedel tillsatt.
- Latexfärg är ursprungligt av av bindemedel (petroleum), pigment och vatten men finns nu i kombination med annat
- Akrylfärg, även kallad akrylatfärg, har akrylharts som bindemedel.

Ordlista - Målning (Beckers)

BYGGKUNSKAP

Målning i beskrivningar

Målning brukar dels beskrivas i en ram- eller byggbeskrivning och sen kompletteras av en rumsbeskrivning.

I ram- eller byggbeskrivning kan övergripande krav ställas, t ex typ av färgsystem, underlag, glans, etc.

I rumsbeskrivning är det vanligt att man beskriver **kulör** och **behandling**

Kulör beskrivs oftast enligt NCS-systemet

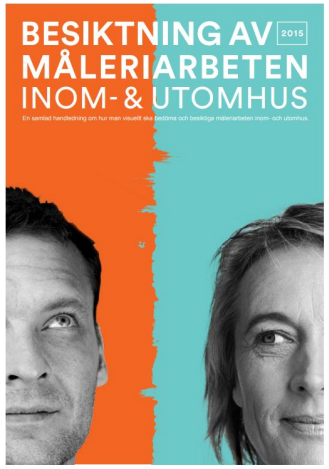
Behandling anger vad det är för underlag, hur underlaget skall behandlas och vilka moment som skall utföras.

Se Beckers måleriguiden för exempel på behandlingar

Exempel	Behandlingstyp	966-20510 S
Underlag	Befintlig latexfärg, latexlackfärg	96
Målningsmaterial	Latexfärg	6
Förbehandling	Rengöring till fast underlag samt tvättning och uppskrapning.	2
Underbehandling	I- och påspackling	5
Färdigbehandling	2 gånger strykning och stöppling	10 S

BYGGKUNSKAP

Besiktning av måleriarbeten

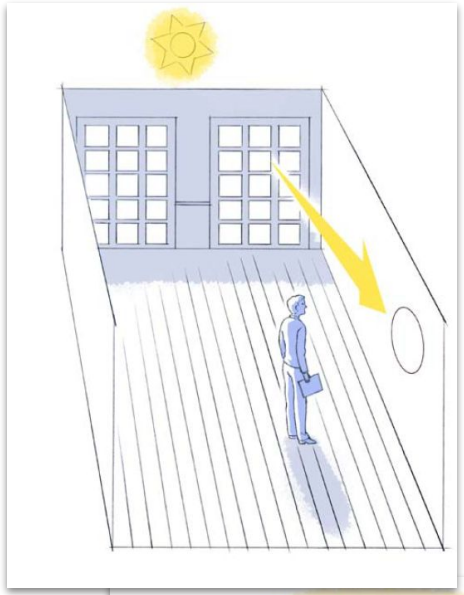
Det finns regler för hur en besiktningsman skall göra sin bedömning, och alltså vad en beställare av målningsarbeten kan förvänta sig som resultat.

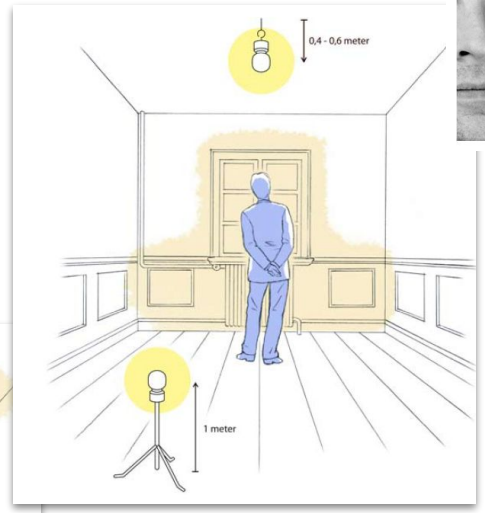
Besiktningsmannen skall bland annat ha rätt ljus, inte ta hänsyn till släpljus.

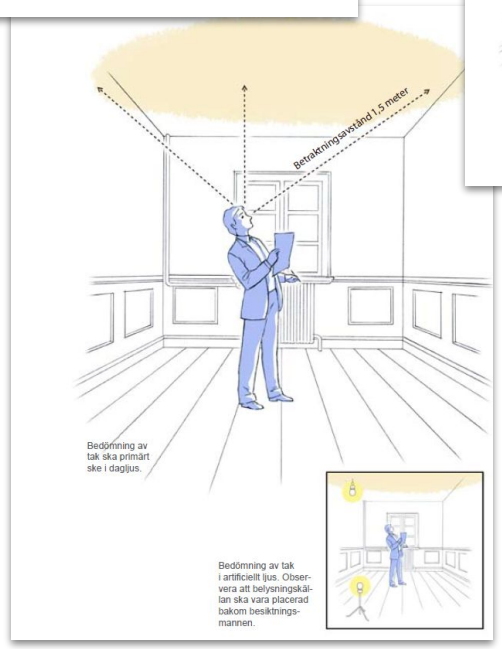
Besiktningsmannen skall hålla rätt betraktningsavstånd, t ex att stå ca 1 meter från den vägg man skall bedöma.

Det finns ett [referensytesystem] som kan användas som likare.

Är det ett större projekt med mycket upprepning är det vanligt att man genomför en normerande besiktning där man så att säga *"sätter ribban"* tidigt

BYGGKUNSKAP

Plattsättning

BYGGKUNSKAP

Plattsättning, plattsättaren och plattorna

Det finns en rad olika sorters plattor och material, t ex:

- Keramiska plattor delas ofta upp i **kakel** och **klinker**, där kakel sätts på vägg och klinker läggs på golv. *(OBS det är inte alltid så)*

- Man skiljer annars på **torrpressade** och **strängpressade** plattor, vilket är olika tillverkningsmetoder. Tidigare räknades klinker till det torrpressade, men numera definieras klinker som strängpressade (våtpressade) eller torrpressade plattor med vattenabsorption under 10%

- Plattor kan kallas **granitkeramik** = torrpressade plattor med mycket låg vattenabsorption, nära 0,1 %.

- Plattor kan också vara av **natursten**.

BYGGKUNSKAP

Plattsättning i beskrivningar

Plattsättning brukar dels beskrivas i en ram- eller byggbeskrivning och sen kompletteras av en rumsbeskrivning.

I ram- eller byggbeskrivning kan övergripande krav ställas, t ex typ av plattor, underlag, toleranser, fogbredd, fogfärg, etc.

I rumsbeskrivning (eller ibland i detaljerade vyer) är det vanligt att man beskriver t ex mönster, linjering, plattornas artikelnummer, mm

Det är vid val av plattor i våtrum extra viktigt att tänka på

- dels att de skall vara halksäkra och
- dels att det skall gå att utföra golvfallet utan att få för stora fogsprång

BYGGKUNSKAP

Besiktning av plattsättningsarbeten

Det finns regler för hur en besiktningsman skall göra sin bedömning, och alltså vad en beställare av plattsättningsarbeten kan förvänta sig som resultat.

Besiktningsmannen skall bland annat bedöma fogföljd, fogsprång, fogbredd och passbitar.

Besiktningsmannen skall hålla rätt betraktningsavstånd, t ex att stå ca 1 meter från den vägg man skall bedöma.

BKR (Byggkeramiska rådet) har upprättat Byggkeramikboken som är en slags praxis att hänvisa till.

9.2.2 Indelning i höjdled

Symmetri i plattsättningen ska eftersträvas. Någon av öppningarnas horisontella begränsningslinjer bör sammanfalla med en horisontell fog i plattsättningen. Detta medför att skärning kan behöva göras av plattorna i anslutande plattrad vid öppningens motstående sida. Fig D1 och D2.
Den skurna kanten ska alltid dövas.

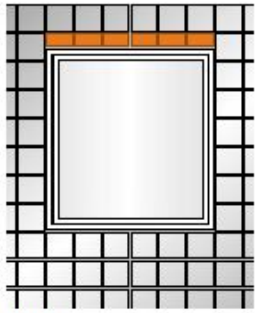

Fig D1

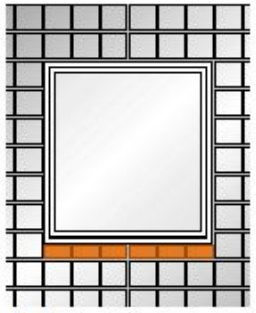

Fig D2

Om antalet hela plattor inte stämmer med takhöjden kan skärning erfordras i plattsättningens översta eller nedersta skift. Plattsättning på hel väggyta ska mot tak vara avslutad med ca 5 mm fog, som fogas med övermålningsbar mjukfogmassa. Minsta mått för passbit kan inte anges, men man ska eftersträva en längd på minst 1/3 av plattans kantlängd. Fig E1 och E2.

9.8 Ytjämnhet och planhet

9.8.1 Ytjämnhet

Tillåtna fogsprång:

Fogsprång, det vill säga nivåskillnad mellan plattor i en fog, kan uppstå på grund av naturlig, tillverkningsbetingad avvikelse från planhet hos plattorna. Vid det hantverksmässiga monteringsarbetet kan även vissa nivåskillnader uppstå.

Plattor med största kantmått 100 mm	0,7 mm
Plattor med största kantmått 150 mm	1,0 mm
Plattor med största kantmått över 150 mm	Enl. formeln: $\frac{längd + bredd}{1000} + 1$ mm
Största tillåtna fogsprång	2,0 mm (lägre uträknat värde gäller som största tillåtna)

BYGGKUNSKAP

Golv

BYGGKUNSKAP

Golvläggning, golvläggaren och golven

Det finns en rad olika sorters golvmaterial, t ex:

- Bland mattor finns plastmattor som kan användas i våtrum, linoleummattor som ofta används i kontor och skolor. Det finns också en rad olika textilmattor, gummimattor, kork och annat.

- Trägolv kan ibland delas upp i massiva golv och parkettgolv. Parkett kan å andra sidan vara massiv eller lamell. ibland som stavparkett, ibland som bräda.

- Laminatgolv finns i flera olika varianter och kännetecknas av att det är ett yttre skikt av laminat, ofta någon slags plast.

BYGGKUNSKAP

Golvläggning i beskrivningar

Golvläggning brukar dels beskrivas i en ram- eller byggbeskrivning och sen kompletteras av en rumsbeskrivning.

I ram- eller byggbeskrivning kan övergripande krav ställas, t ex typ av golv, underlag, toleranser, fogbredd, färg svetstråd, etc.

I rumsbeskrivning (eller ibland i detaljerade planritningar) är det vanligt att man beskriver t ex mönster, linjering, golvets artikelnummer, mm

-

BYGGKUNSKAP

Besiktning av golvläggningsarbeten

Det finns regler för hur en besiktningsman skall göra sin bedömning, och alltså vad en beställare av golvläggningsarbeten kan förvänta sig som resultat.

Besiktningsmannen skall bland annat bedöma rakhet, linjering och passbitar.

Besiktningsmannen skall hålla rätt betraktningsavstånd, t ex att stå upprätt på det golv man skall bedöma.

Bedömningsgrunder för skönhetsfel...

...VID INLÄGGNING OCH MONTERING AV:

Gummigolv
Keramiska fogplattor i torra och våta utrymmen
Lamellparkett och fanérgolv
Laminatggolv
Linoleumggolv
Massiva trägolv
Plastgolv
Plastvägg
Textilggolv
Flytande undergolv av träfiber- eller sp
Undergolv av golvavjämning

Golvbranschen har upprättat Bedömningsgrunder för flera olika golvtyper som är en slags praxis att hänvisa till.

BEDÖMNINGSGRUNDER FÖR SKÖNHETSFEL

Inlagda massiva trägolv

Omfattar endast bedömning av sådana skönhetsfel som ej inverkar på golvets funktion. (Ansvarsfrågan ej bedömd)

HUVUDREGEL

Smärre skönhetsfel skall, för att beaktas, vara direkt synliga vid en opartisk bedömning som utförs med den noggrannhet som är normal vid slut- och garantibesiktning av husbyggnadsarbeten.

Besiktning ska i allmänhet ske stående. Skönhetsfel som framträder enbart vid vissa ljus, kan uppmärksammas enbart från vissa delar av rum, ses först efter påpekande eller liknande, betraktas i enlighet med detta ej som felaktigheter.

Vid ytor som utsätts för punktslitage bör golvet skyddas. Vid t ex kontorsstolar med hjul med ett stolunderlägg.

Vid byte av bräda, stav eller ytskikt kan t ex färgdifferenser mellan gammal beläggning och ny förekomma. Dock minskar eventuell differens över tiden.

Bedöms ej skönhetsfel som försumbart skall i första hand felaktighet åtgärdas. I andra hand värderas felet i förhållande till köpeskillingen (dvs vad köparen betalt för golvet), hur länge golvet använts och lokalens övriga standard. Framkommer då att felets värde understiger 30% av köpeskillingen, reduceras köpeskillingen med motsvarande procent.

Bedöms felets värde, efter eventuell åtgärd, överstiga 30% av köpeskillingen bör aktuell golvbeläggning bytas ut.

BYGGKUNSKAP

Våtrum

BYGGKUNSKAP

Våtrum[1]

Det finns i praktiken två parallella system som ställer krav på utförande av tätskikt i våtrum, GVK resp BBV.

GVK (Golvbranschens VåtrumsKontroll) är en stiftelse som består av organisationer och företag som arbetar för att komma tillrätta med vattenskador i Svenska våtutrymmen. Ursprungligt är det mattläggningsfirmor men reglerna är tillämpbara även på plattsättning (kakel/klinker)

BBV hanteras av BKR som är en motsvarighet till GVK men då för plattsättare (Byggkeramikrådet) och reglerna är tillämpbara på plattsättning (kakel/klinker)..

De flesta beställare och hänvisar till GVK och/eller BBV i sina AF-del eller beskrivning.

Vid besiktning så är ett våtrumsintyg ett viktigt dokument inför godkännande av entreprenaden. Det är också ett viktigt dokument för KA och Byggherren i redovisningen till kommunen inför ett slutbesked.

BYGGKUNSKAP

Våtrum^{2} - exempel

Tätskiktsreglerna ställer t ex krav på

hur tätskiktet skall anslutas i brunnen

hur våtzoner skall beräknas

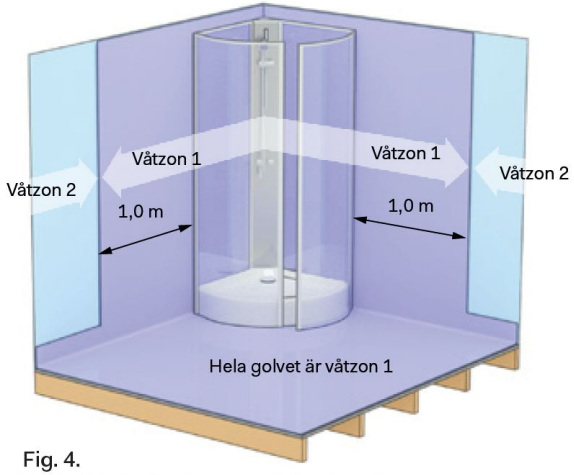

Fig. 4.
Zonindelning i våtrum med duschplats som angränsar till innervägg.

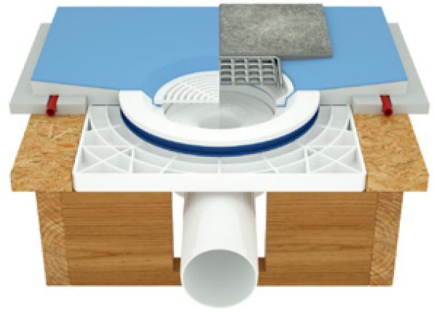

Fig. 22.
Avjämningsmassa och golvvärme ska placeras under tätskikt.

BYGGKUNSKAP

Våtrum$^{3.}$ - illustration YT

